

uvodnik

Bolezen z imenom "Haider"

Haiderjeva afera, ki smo ji bili pred kratkim priče in ki je trenutno utihnila, je sprožila v meni posebno razmišljanje...

Kot večina zamejcev sem tudi sama "prestala" kar nekaj svečanih proslav v spomin na grozote druge svetovne vojne. Polaganje vencev, dolgi govori, partizanske pesmi, prebiranje pričevanj, vse to se mi je "seveda" zdelo pomembno, vendar, če lahko priznam, včasih tudi dolgočasno. Moja generacija ni doživela naci-fašističnih preganjanj. Vse dogodke in dogajanja, ki so jih naši dedki utrpeli na lastni koži, smo vnuki sprejeli kot dane. Zato se mi je včasih zdelo odveč, da nas stalno spominjajo in opominjajo na dogodke izpred petdesetih let, ko pa "so vendarle vsi razumeli", da so bili napačni, predvsem pa nečloveški. Očitno ni tako. Zgroženo sem gledala reportažo z avstrijske Koroške, kjer so Haiderjevi mladi volilci govorili o nacizmu kot o nečem starem in pozabljenem, ki z zadnjimi haiderjevimi izjavami nima nič skupnega. Nekako, kot da bi se današnji nacionalizem in zagrenjenost do vzhodnih (!) tujcev zelo razlikovala od onih prejšnjih. Od konca druge svetovne vojne se je v šolah zelo poudarjal genocid Judov tako, da si danes nihče ne upa niti za šalo podvomiti o tem. In tako je tudi prav. Kaj pa ostali? Ali je devet milijonov žrtev več vrednih od manjšega števila, ko pa so (oprostite satiro) v tem trenutku vsi

Erika Hrovatin.

v enakem položaju? Ali je vrednost življenja pogojena od števila? Ljudje smo si pred smrtjo vsi enaki, ne razlikuje nas polt, vera ali narodnost. Človek, ki ni predmet, ima z drugimi ljudmi skupno to, da je sposoben čutenja, komuniciranja in razmišljanja. Meni je to jasno in mislim, da je tudi večini bralcev prav jasno. Očitno pa našim severnim sosedom ni, če je mogoče, da jim nestrpne in rasistične zamisli sploh padejo na pamet. Domačini so prikrajšani na delu zaradi priseljencev? Morda. Priseljenci prinašajo nered in nasilje? Morda. Potrebno je, da se omeji njihov vstop... - morda - ... da bo Avstrija samo od Avstrijcev in za Avstrijce? Enostavno nemogoče. Kako naj bo "čista"

država, iz katere je - v teku zadnjega stoletja - nastalo vsaj osem samostojnih nacionalnih držav? Ne bom tajila, da je masiven prihod priseljencev problem. Težko je namreč vsem dajati enake možnosti udobnega življenja in včasih privilegirati emigrante pred državljanji. To so problemi na visoki ravni in prav zato se jih ne da rešiti z drastičnimi ukrepi. Vzemimo italijanski primer: albanska mafija ima pod kontrolo velik del prostitucije v severni Italiji, torej vse Albance ven! Po tej logiki velja torej tudi sledeče: italijanska mafija, 'ndrangheta in kamora imajo pod kontrolo južno Italijo in del severne (pustimo zaenkrat politiko...), torej vse Italijane ven?!?

Kar se dogaja na Koroškem, je grozljivo. Izredno nevarno je, da se po komaj dveh generacijah že pozablja na največji človeški in človekov zločin. Kako pa naj ne bo na tak način zgodovina ciklična? Komaj sedaj sem spoznala pomembnost oziroma težo naših proslav. S tega vidika postane namreč prav vsaka proslava, pa naj se odvija še v najmanjši kraški vasi, izredno pomembna, ker se tudi ta prek zvokov, vonjev, občutkov in spominov spremeni v nekakšno subliminalno "cepivo" proti ponavljanju dobesedno smrtnih "bolezni". In kot pravi neka reklama: preprečiti bolezen je bolje, kot pa čakati na zdravljenje.

Erika Hrovatin

Poseben zrak, ki ga dihaš v zakulisju, očaral mlade gledališke igralce

Pogovor z Miro Fabjan in Igorjem Pisonom, ki sta nastopila v igri SSG "Poseben dan"

Konec minulega meseca smo na odru tržaškega Kulturnega doma lahko videli igro, v kateri je nastopilo več mladih. Šlo je za igro Poseben dan, ki jo je režiral Dušan Makar in v kateri sta nosilno vlogo odigrala Lučka Počkaj in Borut Veselko. V stranskih vlogah pa so nastopili mladi Ilija Bufon, Mira Fabjan, Ernesto Felletti, Mairim Keber, Igor Pison in Jurij Verč. Nekateri izmed teh mladih je širša zamejska publika že poznala, saj nastopajo pri raznih amaterskih skupinah. Med njimi sta dve igralki že prejeli osebno priznanje na Festivalu slovenskih amaterskih gledaliških skupin v Mavhinjah: Mira Fabjan je prejela nagrado za najboljšo žensko stransko vlogo v igri Obtoženi volk, ki jo je režirala Lučka Peterlin, izvajala pa skupina Slovenski oder, Mairim Keber pa je prejela nagrado za najboljšo žensko stransko vlogo v igri Beauty clinique, ki jo je režirala Nerina Švab, izvajala pa dramska skupina Metronom.

Stopiti z amaterskega odra na profesionalno raven pa je gotovo pomemben korak in zelo zanimiva izkušnja. O tem smo se pogovorili z Miro Fabjan in Igorjem Pisonom.

V kateri vlogi nastopata v igri Poseben dan in kako sta se vživela vanjo?

Mira: Igram vlogo hčerke družine Tiberi, najstnico Mario Luiso. Kot vse najstnice je tudi Maria Luisa občutljiva in instinktivno reagira na bratove izlive.

Čeprav smo imeli otroci le manjšo vlogo v celotni predstavi, smo se tako

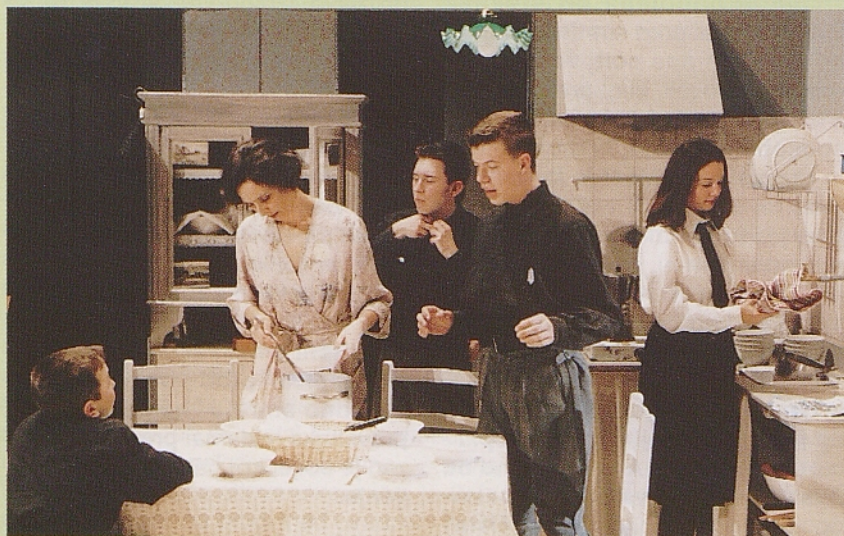
na začetku kot ob koncu igre morali vživeti v "družinsko življenje". Ko smo se na začetku igre podili po "stanovanju", ali pa sedeli okrog mize in jedli pravi zajtrk ali večerjo, je bilo vzdušje povsem vsakdanje in družinsko. Prav tako smo se med sabo sporekali, kot se dogaja v povsem običajnih družinah. Zato mi je bilo po nekaj vajah naravno podoživljati vlogo Marie Luisse.

Igor: Nastopam kot Arnaldo, 15-letni sin.

Kako je bilo vaditi in nastopati s profesionalnimi igralci? Sta čutila veliko odgovornost, strah, zadoščenje?

Igor: Čudovito! Enkratno! Nepozabno! Vsi igralci so bili zelo prijazni! Sam sem čutil veliko odgovornost pri nastopanju. Seveda imam sedaj tudi veliko zadoščenja.

Mira: Strinjam se z Igorjem. Bila je nepozabna izkušnja, saj smo imeli "otroci" zelo lep odnos s profesionalnimi igralci. Lučka Počkaj in Borut Veselko sta ob igranju zahtevnih vlog našla čas tudi za nas in nam na različne načine izkazala svojo pozornost.

Slovenski košarkarji med najboljšimi v Evropi

Evropska košarkarska liga se prav v tem času izteka s tradicionalnim "final four". To je končnica evropske sezone, kjer je pred tremi leti nastopala tudi ljubljanska Union Olimpija. V teh treh letih se je v ljubljanskem taboru veliko spremenilo, začevši z odhodom v ameriško NBA ligo Marka Miliča, ki pa se je po dveh letih spet vrnil v domačo Slovenijo. V primerjavi z lansko sezono je bila ekipa letos povsem prenovljena. Ostal je le veteran Jure Zdovc. V poletnih pripravah je vladalo največ zanimanja za nakup mladega asa Sanija Bečiroviča. Po dolgih razpletih je Bečirovič zapustil Laško in se odpravil v slovensko prestolnico. Pod vodstvom uspešnega trenerja Zmaga Sagadina se je Olimpijina Evroliga končno začela. Ljubljancani so takoj presenetili publiko s prvimi navdušujočimi in nepričakovanimi zmagami, Olimpijini navijači pa so takoj dobili novega idola: Šarunasa Jasikevičusa. Ta košarkar je padel v oči zaradi izva-

janja metov za tri točke. Sanje Uniona Olimpije pa so se razdrle s poškodbo odličnega centra Emilija Kovačiča, ki si je s to poškodbo zapravlil igranje v nadaljevanju lige. Po nekaj slabših tekmah so igralci vnovič zaigrali kot po stari navadi in se tako prebili v osmine finala. Čakal jih je grški Olimpiyakos. Prvo tekmo so osvojili v Tivoliju brez večjih težav. Dva dni kasneje so odpotovali v Grčijo, kjer so pa nerodno izgubili. V tretji odločilni tekmi so Ljubljancani s premočnim Jasikevičusom (100% met) na čelu gladko zmagali. Pred "final fourom" je preostala zadnja tekma proti Barceloni. V prvi tekmi so Katalonci zmagali v

Tabor mladih 2000

Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) pripravlja tabor mladih, ki bo od 30. julija do 6. avgusta v kampu Nadiža, Podbela pri Kobaridu. Namen tabora je zблиževanje mladih slovenskih rojakov iz zamejstva in zdomstva, starih od 12 do 16 let, z vrstniki iz Slovenije. Vsebina taborjenja je spoznavanje in odkrivanje slovenske kulture in naravne dediščine s poudarkom na dediščini severne Primorske.

Prijavite se lahko do 15. 6. 2000 na naslov: Svetovni slovenski kongres, Cankarjeva 1/IV, SI - 1000 Ljubljana, Slovenija; tel./faks: 00386 61 1252440, e-mail: ssk.up@eunet.si

Za lepo vzdušje sta skrbela tudi Gregor Gec, ki je igral vlogo očeta in moža, ter Vesna Pernarčič, ki je poosebljala vratarico. Vsaka vaja je bila doživetje zase, saj smo morali prizore večkrat ponavljati, dokler nismo po mnenju režiserja Dušana Mlakarja pravilno odigrali določene scene. Na vajah, predvsem pa na predstavah, sem čutila odgovornost, da čimbolje izpeljem svojo vlogo. Sedaj, ko smo odigrali že vrsto predstav, lahko rečem, da mi je dala vloga Marie Luise veliko zadoščenja.

Kako je sploh prišlo do tega sodelovanja s SSG?

Igor: Z mano je prišel v stik direktor SSG Marko Sosič in mi je ponudil to priložnost, ki sem jo seveda takoj sprejel.

Mira: Zaradi prejete nagrade na Festivalu v Mavhinjah je tudi mene ravnatelj SSG povabil na avdicijo, ki je bila meseca januarja. Ko so me na tej sprejeli, sem bila zelo zadovoljna.

Kako bi ocenila to svojo izkušnjo? Bosta nadaljevala svojo pot na gledaliških deskah? Kakšni so vajini bodoči načrti?

Mira: Igranje pred raznoliko publiko s profesionalnimi igralci je bilo enkratno in neponovljivo. Razkrilo mi je skrivnostne plati gledališča in me pri tem obogatilo. Po tej izkušnji bom svoje gledališko udejstvovanje prekinila, ker je pred mano matura. Igranje mi je všeč in kolikor mi bo čas dopuščal, bom nadaljevala.

Igor: Že sam zrak, ki ga dihaš v zakulisju, je nepozabna izkušnja. Moja želja je, da bi nadaljeval na igralski poti - ne vem pa sploh zakaj, oziroma težko je reči, zakaj se človek odloči za oder.

Bodoči načrti? Moj cilj je lepo zaključiti šolsko kariero in potem nadaljevati na igralski akademiji.

Želim vama veliko uspehov in se vama zahvaljujem za pogovor.

Breda Susič

zadnji sekundi. Druga tekma v hali Tivoli je pripadala Union Olimpiji. V zadnji tekmi pa smo si prav z užitkom ogledali dvoboj Jasikevičus - Barcelona. Žal je sreča obrnila hrbet Ljubljancanom in sanj je bilo konec. Treba je omeniti, da v zadnjih tekmah sojenje ni bilo na nivoju srečanj. Vsekakor je bila Olimpijina sezona več kot pozitivna in imela je nepričakovano dober razplet, saj se je ljubljanska ekipa vsekakor uvrstila med osmerico najboljših klubov v Evropi, kar za majhno Slovenijo nikakor niso mače solze.

Ambrož Peterlin

Pomlad v klubu in MOSPu

Štefan Pahor (levo) in Paolo Tanze ob otvoritvi fotografske razstave v Peterlinovi dvorani.

SOBOTNI VEČERI

Klubovski sobotni večeri so se nadaljevali tudi marca meseca z zanimivimi temami. 18. marca je bil tako gost SKKja in MOSPa dr. Rafko Dolhar, zdravnik, publicist, pisatelj, javni in politični delavec. Govoril je o 25. obletnici osimskega sporazuma. Ker je bil takrat, ko je bil sporazum podpisan, tudi sam aktiven v politiki (bil je odbornik tržaške občine) in ker sedaj vodi zanimivo radijsko oddajo o teh dogodkih, je mladim poslušalcem znal povedati marsikatero podrobnost o okoliščinah in reakcijah, do katerih je prišlo pred in po objavi sporazuma.

Teden kasneje so sobotni večer pripravili člani likovnega krožka MOSPa, ki se drugače običajno zbirajo ob sredah zvečer. Na vrsti je bilo namreč odprtje fotografske razstave mladega, a že uveljavljenega fotografa, Paola Tanzeja, ki se je tokrat predstavil z razstavo črno-belih fotografij, ki jih je posnel v Bosni in v Moskvi. Kot je na odprtju avtor sam razlagal, se najraje posveča prav črno-beli fotografiji, saj slike sam razvija in jim pri tem daje definitivno podobo, tako, ki najbolj izraža razpoloženje in sporočilo, ki ju želi posredovati gledalcu. Ta izbira je prav pri izsekih, ki jih je

avtor izbral za to razstavo, izredno primerna. Pri podobah iz Moskve imamo namreč pretežno opravka s pogledi na moskovske ulice in trge v nočnih ali zgodnjih jutranjih urah, v snegu in mrazu. Vtis je nekoliko skrivnosten, včasih tudi tesnoben. Še bolj pa lahko govorimo o tesnobi, ko si ogledujemo nekatere fotografije iz Bosne, kjer popolna odsotnost človeške figure še bolj poudarja občutek groze

ob pogledu na ranjeno in razdejano bosansko pokrajino.

1. aprila so si klubovci in mospovci vzeli kratko pavzo, saj jih je veliko pomagalo pri pripravi in izvedbi proslave ob 50. obletnici klasične gimnazije, ki je bila prav tisto soboto v Kulturnem domu v Trstu.

Drugi teden v aprilu pa so medse povabili mlado raziskovalko manjšinskih vprašanj, publicistko Vido Valenčič. Pobudo za večer je dal krožek za družbena vprašanja Vergil Šček, ki je poskrbel za izdajo knjige, ki jo je avtorica predstavila. To je pravzaprav prvi del njene razširjene diplomske naloge z naslovom Politika in manjšine: ljubezen ali brezbriznost, v kateri govori o političnem udejstvovanju med različnimi manjšinami. Obenem pa je tudi povedala nekaj o priročniku Evropa narodov, ki ga je napisala v preteklem letu, pa še o svojih najnovejših poklicnih izkušnjah.

DELOVANJE PO KROŽKIH

Vsi štirje krožki so tudi v marcu imeli svoje redno delovanje.

Časnikarski krožek je imel svoje mesečno srečanje v ponedeljek, 20. marca. Tokratna gostja je bila časnikarka radia in televizije RAI Mima Kapelj. Mladi so jo povabili medse, da bi kaj več izvedeli o pisanju člankov in poročil o kulturnih dogodkih. Gostja je zelo živahno pripovedovala o

Med predstavitvijo knjige Vide Valenčič o manjšinah.

Povej mi, kakšno glasbo poslušáš, in povedal ti bom, kdo si!

svojih bogatih izkušnjah pri pisanju prej za dnevnik, potem pa za radio in televizijo. Pristop je zelo različen glede na medij, za katerega časnikar piše in tudi glede na tip oz. obliko članka: poročilo bo na primer drugačno od intervjuja ipd. Prav vedno pa mora imeti časnikar spoštljiv odnos do kulturnega dogodka, se mora nanj primerno pripraviti in mora pri poročanju paziti na čisto in bogato slovenščino.

Srečanje je dobro uspelo in tudi tokrat se je skupini pridružilo še nekaj mladih, ki jih zanima časnikarstvo. Če je med bralci še kdo, ki bi se rad vključil v krožek, bo dobrodošel. Informacije bo dobil na tel. št. 040 211551 (Breda).

POMLADNI IZLETI

Vabimo te na PRVOMAJSKO EKSKURZIJU "PROVANSKA 2000" v organizaciji ZKS, ki bo trajala 6 dni in sicer od srede, 26. aprila (zvečer), do ponedeljka, 1. maja 2000. V ceno 260.000 LIT so vključeni stroški avtobusnega prevoza na relaciji Ljubljana, Nica, Avignon, Arles, Nimes, Camargue, Pont du Gard, Aix-en-Provence, tri nočitve s polpenzionom, program in včlanjenje v MOSP. Dodatne informacije lahko dobite na sedežu MOSPa, ul. Donizetti 3 v Trstu, tel. št. 040 370846 od pon. do tor. od 9. do 17. ure. Prijave sprejemamo do 21. aprila 2000 oziroma do zapolnitve mest.

Breda Susič

RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor
mladih.

Pri tej številki so sodelovali:
Erika Hrovatin, Breda Susič,
Ambrož Peterlin, M.M.,
Peter Jevnikar, Zulejka Paskulin
in Jadranka Cergol.

Številko je uredila: Breda Susič

Trst, april 2000

Tisk graphart snc - Obrtna cona
Dolina 507/10 - Trst
Tel. 040/8325009

Treba je reči, da na svetu ni osebe, ki ne posluša glasbe. Vendar ima vsak izmed nas svoje okuse in na podlagi teh izbira tudi glasbo, ki jo najraje posluša.

Večinoma nikoli ne pomislimo, na kakšen način ali zaradi koga ali česa smo si izoblikovali svoje glasbene okuse. Ali smo svojo najljubšo glasbeno zvrst izbrali zato, ker jo poslušajo naši prijatelji, ali zato, ker smo se sami odločili zanjo?

Poznam ljudi, ki menjujejo okuse glede glasbene zvrsti iz dneva v dan, iz tedna v teden... Zakaj pa ne?! To je njihova osebna odločitev, ki odvisi od njihovega značaja, kajti vsak lahko spremeni okuse in se odloči za tisto zvrst glasbe, ki mu najbolj ustreza; lahko pa na njegove okuse vpliva tudi menjava družbe prijateljev.

Vendar se največkrat ljudje opredelijo le za eno ali za omejeno število glasbenih zvrsti. Ljudje radi poslušajo tako glasbo, ki vpliva na njihovo notranje počutje, zato izbirajo tisto glasbo, ki jim v tistem trenutku najbolj prija.

Če se za trenutek pozabavimo in pogledamo, kakšno glasbo poslušajo mladi, lahko opazimo, da se glede na njihove okuse mladi delijo na neke vrste "sekte": so mladi, ki poslušajo POP glasbo, so tisti, ki poslušajo ROCK glasbo, PUNK, klasično glasbo, METAL, DANCE, RAVE, TECHNO, PROGRESSIV glasbo itd.

Opazimo tudi, da zvrst glasbe vpliva na način oblačenja in obnašanja.

To lahko na primer opazimo, če primerjamo objavljene slike. Na prvi vidimo tri čedne fante, člane skupine EIFFEL, ki so v zadnjih mesecih postali zelo znani z izdajo svoje nove zgoščenke z naslovom EUROPOP. Ta skupina spada med izvajalce KOMERCIALNE GLASBE in kot je zelo lahko opaziti, se ta skupina, ki izvaja t.i. DANCE glasbo, po svojem looku zelo razlikuje od osebnosti, ki jo vidimo na drugi sliki. To je SID VICIOUS, slavni pevec PUNK skupine SEX PISTOLS, ki je doživela razcvet v letih 1976-77. Naj poudarim, da so imeli njeni pripadniki tudi svojo filozofijo, ki

jo lahko strnemo v njihovo geslo "NO FUTURE"; s tem je bilo mišljeno, da bo ta zvrst glasbe izumrla v teku nekaj mesecev, a ni bilo tako, saj tudi danes obstaja veliko takih skupin, ki žal nimajo toliko uspeha kot jih imajo t.i. komercialne skupine.

Današnja italijanska mladina imenuje tiste, ki poslušajo DANCE glasbo, "FRICCHETTONI". Ta izraz je bil na začetku pravzaprav namenjen drugi "sekti" mladih, in sicer t.i. HIPPI-jem, ki so bili zelo moderni v letih 1970-80. Ti so se obnašali in se oblačili na poseben način. Sedaj pa teh hippyjev sploh ni več.

Če še za trenutek primerjam mlade, ki poslušajo DANCE glasbo, s tistimi, ki jim je všeč PUNK glasba, opazim, da se srečujejo v različnih krajih. Prvi obiskujejo diskoteke, drugi pa raje zahajajo v pivnice, bare, hodi radi na koncerte v tujino in skušajo s tem doživeti nekaj novega, spoznati nove ljudi, ki so jim po značaju podobni itd.

Skratka, tista zvrst glasbe, ki si jo mlad človek izbere in ki mu ustreza, bo nanj lahko globoko vplivala in oblikovala ne samo njegovo zunanost, pač pa tudi njegova doživetja in izkušnje.

M.M.

The Blair Witch Project

Vse se je začelo tako, da sta se nekega večera, ko sta ga imela že precej pod kapo, prijatelja in režiserja reklamnih spotov Daniel Myrick in Ed Sanchez pogovarjala o filmih, ki so ju najbolj pretresli. Prišla sta do zaključka, da ju noben film "horror" ne straši več tako kot v otroških letih, ko sta vsemu verjela, in to enostavno zato, ker se jima noben film ne zdi verjeten.

Tako se je rodila zamisel o filmu, ki mora biti 100% realističen. Film je lahko prepričljiv, le če temu, kar vidimo na platnu, popolnoma verjamemo. Po dolgem razmišljanju, kako prestrašiti ljudi, ki so navajeni na vse in se ničesar več ne bojijo, sta prišla do tega, da mora biti njun film neke vrste dokumentarec treh oseb, ki gredo v smrt in se tega zavedajo, gledalci pa morajo verjeti, da ne gre za film, temveč za pravi dokumentarec, ki so ga v tem primeru posneli trije mladi študentje, medtem ko so se potepali po gozdovih Marylanda v iskanju dokazov za obstoj čarovnice iz Blaira.

The Blair Witch Project ni le film "dokumentarec", temveč veliko več. Gre za projekt, s katerim je mladima režiserjema s pomočjo ekipe Haxan Films uspelo prepričati svet o obstoju čarovnice iz Blaira in o izginotju mladih, ki so jo iskali. Da pa sta lahko kaj takega dosegla, sta si morali izmisliti tri sto let zgodovine mesteca Blaira, kjer je v 18. stoletju živela čarovnica Elly Kedward. Pripravila sta izmišljene dokumentarce za televizijo, zelo po-

membno vlogo pa je imel internet. Po webu je Haxan dala na razpolago nekaj grozljivih sekund filma. Prav gotovo pa je celotnemu projektu prinesel uspeh lažni scoop o izginotju treh videoamaterjev, ki so se imenovali Heather Donahue, Joshua Leonard in Michael Williams.

Oktober 1994 naj bi bili izginili v gozdovih, medtem ko so snemali dokumentarec z naslovom The Blair Witch Project. Izginuli so upali, da bodo odkrili kaj več o starih legendah glede mesta Burkittsvillea, nekdanjega Blaira. Zato so se opremljeni z dvema videokamerama in vsem za taborjenje odpravili v temne gozdove na gričih Black Hills. Pred tem pa so intervjuvali več prebivalcev mesteca. V gozdu so se okrog njih dogajale čudne, grozljive reči. Strah jih je pri-

vedel do obupa in histerizma, na koncu filma pa do pogube (morda pa ne!).

V letu 2000 smo in najbolj znani letošnji film se gledalcu predstavi kot skupek tresočih se in rezanih posnetkov! Naravno je, da v morju hollywoodskih dragih filmov, polnih posebnih efektov, pritegne našo pozornost minimalistični film, ki ni stal skoraj nič in je prinesel 180 milijonov dolarjev zaslužka. Brez težav lahko rečemo, da je celotni "project" dveh mladih režiserjev revolucionaren primer. Zakaj? Pomislimo na izjemni način reklamiziranja, na dejstvo, da si je ekipa Haxan na vse kiplje prizadevala, da bi se vse zdelo resnično, tako da je tudi delila liste z napisom "Missing", s katerimi je prepričevala ljudi, da so trije študentje res izginili. Ali pa pomislimo na to, da film sploh nima scenarija. Režiserja sta si namreč zamislila, da bodo pogovori med igralci potekali prosto, improvizirano, ker že mora biti film nekaj "pravega". Kar pa je še najbolj zanimivo, je to, da so igralce v gozdu prepustili same sebi. Team Haxan jim je sledila na določeno razdaljo s pomočjo satelitskih navigacijskih naprav, vsakemu igralcu posebej pa je narekovala navodila, kako naj se obnaša in kaj naj stori v določenem položaju. Vsak igralec je dobil ukaz, ki je bil samo njemu namenjen in o katerem ostala dva nista smela vedeti. Tako je na primer Mike dobil ukaz, naj vrže zemljevid v reko. S tem sta režiserja dosegla, da sta se druga dva igralca razjezila, in v filmu je tako prišlo do pravega kreganja. Na tak način so bile reakcije igralcev spontane. Ekipa Haxan je revežem pripravila celo vrsto ustrahovalnih presenečenj, da bi od njih dosegla zaželene odzive. Večkrat se je improvizirano igranje sprevrglo v pravi strah in paniko.

Dokumentarec TBWP je prežet s skrivnostmi. Igralci sami so med snemanjem filma naleteli na celo vrsto težko razvozljivih zadev, kot na primer na kupčke kamnov (danes vemo, da so trije kupi kamnov predstavljali

Kaj je kultura?

“Slovenska vlada je na predlog ministrstva za kulturo razglasila leto 2000 za Prešernovo leto in obenem leto kulture...” beremo na straneh našega dnevnika. V sklopu stoletnice rojstva dveh najvažnejših osebnosti slovenske literature 19. stoletja, prvega slovenskega blaženega Antona Martina Slomška in največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, je častni odbor, ki ga vodi ministrstvo za kulturo organiziral poenoten pristop k proslavljanju častitljive obletnice in omogočil vrsto kulturnih prireditev, strokovnih dogodkov, simpozijev in protokolarnih manifestacij. Sprašujem se torej, kaj je sploh kultura? Zame je kultura najvišji smoter človekovega življenja. Kultura gradi in dviga, krasí, napolnjuje in vzpodbuja, obenem pa plemeniti in vzgaja vsakega, ki ji pristopi s pristnim namenom kot ustvarjalec ali občudovalec. Bistvo sporočila kulture je vedno neka življenjska resnica, predelana v mojstrovino: je biser, rojen iz zrnca peska, ki ga je školjkino trpljenje obdalo s plastmi biserovine. Za kulturo sicer velja, da je zares kulturna, kadar je v njej namen za ustvarjalno prizadevanje nekaj dobrega. V bitju same kulture kraljuje altruistična in nesebična podoba. Kultura ustvarja lepoto, kakovost, vanjo sta vdelani napor in bolečina “kot zlahtni vsebini estetskega in etičnega izražanja”.

Vsekakor obstajata dva pojma, to sta “živa” in “mrtva”: kultura je ob nekulturi kot težko pričakovan pomladni dan po turobni in dokaj zimski temi, je znanilka brstenja in novega življenja. Prav tako je “živa” kultura izražanje na raznoraznih področjih, to je na likovnem, glasbenem, literarnem, in ni sploh nič pomembnejša od “mrtve” kulture, dediščine, v kateri so korenine nas vseh kot posameznikov, naroda in civilizacije. France Bernik se je za vprašanje “zakaj je kultura tako pomembna pri malih narodih?” oprl na misli romantikov, ki so imeli kulturo kot temelj narodne istovetnosti in izraz narodove duše, ter to teorijo izpodbil z besedami: “...bodisi nacionalne kot duhovne razsežnosti kulture

so v svoji prepletenosti tiste njene lastnosti in integrativne težnje, ki dajejo malemu narodu prepoznavnost, predvsem pa krepijo njegovo istovetnost...”. Kulturo je treba v vseh njenih oblikah gojiti, razvijati in izpopolnjevati, najprej doma, le nato lahko z njo nastopimo v mednarodni areni in se soočimo z drugačnimi vplivnejšimi tokovi kulturne ustvarjalnosti drugih narodov.

Osebo gledano od vseh kultur najbolj cenim srčno kulturo: njeni besedi sta “prosim” in “hvala”. Po besedah pisateljice Berte Golob bi bil svet brez nje leden, saj ni visoke kulture brez drobnih vsakdanjih korakov strpnosti. Kjer govorijo pesti, pač trepetajo od hudega ves, pa še tako velik in mogočen človeški rod.

Zulejka Paskulin

LITERATURA

Balada

Bilo je neke temne noči. Robert se je peš vračal domov. Na cesti je vladala popolna tišina. Nenadoma je mir presekalo frfotanje vran. Za hip mu je zastal dih in srce mu je začelo hitreje biti. Ozrl se je proti blede luni in videl črne strašne ptice: srce mu je bilo še hitreje. Nadaljeval je svojo pot, toda pred sabo je opazil temno postavo. Bila je zavita v temno haljo. Njuna pogleda sta se srečala: njene oči so bile temne kot noč, njena polt pa čudno bela. On jo je prosil, naj mu pove vsaj svoje ime, toda ona je v tistem trenutku izginila in veter je zašepetal ime Morana. Naslednjo noč se je Robert vrnil na isto cesto, da bi jo še enkrat videl. Zvonovi so bili. Ko so dvanaajstič udarili, so vrane zafrfotale in ona se je prikazala. Njuna pogleda sta se srečala, veter je zašepetal: “Pozabi me!” in ona je izginila. Robert pa je ni pozabil. Naslednjo noč se je vrnil. Zvonovi so dvanaajstkrat udarili in ona se je prikazala. Njuna pogleda sta se srečala. Takrat je Robert stopil k njej in jo poljubil. Po njenih bledeh licah so stekle solze in vrane so zadnjič zafrfotale.

njihove grobove in torej smrt), šope vej itd. Najbolj skrivnosten pa je seveda konec filma. Ko je videti Mikea v kotu in kamera pade na tla, si lahko gledalec predstavlja, kaj se dogaja. Ta je pravi ključ, s katerim je treba gledati film. Kar najbolj straši, niso posnetki, temveč gledalčeva domišljija. Režiserja se nista posluževala nobene pošasti, temveč “primarnih” bojazni, ki so v človeku zakoreninjene v globini duše in so najbolj razvidne v dobi otroštva, na primer strah pred temo in neznanim. Verjetno so zato tudi izbrali tematiko čarovnice. Preko filma torej odrasli gledalec opusti skeptično gledanje in se utopi v bojazni, tipične za otroke; taki občutki pa se res dotikajo najglobljih strun človeške duše.

Film je zanimiv, ker, tudi ko videokamera pade za vekomaj na tla in je film pri kraju, še ni vsega konec... Zdi pa se prekinitev neke brezmejnega grozote, ki presega trajanje filma. S tem daje nekakšno sporočilo o nepremagljivosti in večnosti zla. TBWP je pravljica z nesrečnim koncem, v kateri ni nikoli nič konkretnega, vidnega. Ves čas se na nekaj samo namiguje in vse je prepuščeno fantaziji. Zato je film tako privlačen. Blagor tistim, ki so nasedli izmišljotinam režiserjev in so si film ogledali iz radovednosti. Zgodba jih je prav gotovo še močnejše privlačila in jih res terorizirala. V Ameriki so film namreč res predstavili kot dokumentarec, ne pa kot pri nas, kjer se je že vnaprej vedelo, da gre samo za fikcijo. Bral sem, da se da po internetu srečati še veliko ljudi, ki trdoglavo verjamejo v obstoj zla z imenom Elly Kedward.

Mislím, da je projekt Sancheza in Myricka res izjemen dogodek. Film si je treba nujno ogledati. Kogar The Blair Witch Project zanima, ima na razpolago knjige in veliko naslovov na internetu. Naj omenim še torej nekaj naslovov: knjigi v italijanščini La vera storia della strega di Blair (Antonella Fulci, Fanucci editore) in The Blair Witch Project, Il Dossier, ki je fantazijsko delo. Gre za nekako grozljivko, ki preko pričevanj in policijskih poročil dokazuje obstoj čarovnice. Kar pa se tiče weba: www.blairwitch.com, tbwp.freesevers.com, web.tiscali-net.it/blairwitch.

Peter Jevnikar

Dva dnevnikarja namenjena mladim

Tokrat sem se odločila, da vam predstavim kar dve knjigi, ki pa sta med seboj tesno povezani. Avtor obeh je znani pedagog Michel Quoist, ki je na podlagi resničnih dnevnikov in pisem napisal dve veliki uspešnici: Dnevnik Anamarije in Danijev dnevnik. Obe je izdala založba Ognjišče, ki letos praznuje 35 let delovanja.

Obe knjigi sta doživeli vrsto ponatsov in sta med mladimi bralci zelo priljubljeni. Še posebno Dnevnik Anamarije je doživel zavidljiv uspeh, mogoče zato, ker dekleta več berejo kot fantje, ali pa ker je ženska verzija te knjige privlačnejša, dejstvo pa je, da je od leta 1971 izšla že v osmih izdajah v skupni nakladi 32.000 izvodov. Zadnja, popravljena izdaja je izšla lani, kar dokazuje, da je knjiga, čeprav že skoraj trideset let stara, še vedno zelo aktualna in privlačna za slovensko mladino.

Sedaj pa h knjigama. Ker smo seveda kavalirski, bomo besedo prej prepustili ženskemu dnevniku, nato pa bo na vrsti še moška beseda.

O velikem uspehu Dnevnikarja Anamarije smo sicer že nekaj povedali. Zakaj pa je po vaše ta knjiga sploh tako priljubljena med bralci? Odgovor tiči verjetno nekje med stranmi te knjige, med katerimi se vsako dekle vsaj malo prepozna. Kot gradivo za dnevnik je Michel Quoist izbral sedemnajst pravih dnevnikov in pisem, ki jih je psiholog in pedagog dobival in na katere je vedno zelo rade volje odgovarjal. To, kar ga je najbolj pritegnilo, sta bili odkritost in prijaznost deklet, ki so mu zaupala, zato je pravzaprav ta knjiga kot neko skupinsko delo med profesionalnim pedagogom in dekleti, ki probleme adolescence močno doživljajo in dajejo zato temu dnevniku poseben pečat pristnosti in iskrenosti. Namen dela je pravzaprav v tem, da bi dekleta v Anamariji videla delček sebe in bi z njo doraščale ter premagovale vse ovire, ki jih povzročajo ta težka leta. Anamarija je svoj

dnevnik pisala štiri leta, med štirinajstim in osemnajstim letom starosti, prepričani pa smo, da bodo lahko tudi starejši bralci v tem dekletu dobili delček samih sebe in svoje preteklosti.

Knjiga je razdeljena na štiri poglavja, ki ponazarjajo štiri stopnje razvoja, od odkrivanja same sebe do ljubezni, ki naj postane simbol darovanja.

Anamarija izhaja iz dobrostoječe družine brez gmotnih skrbi. Ima dva brata, starejši, ki ima 16 let, in mali Peterček, ki ima komaj tri leta. Ob sebi pa ima še vedno zvestega medvedka Kikija. Dnevnik je pisan v izredno preprostem in vsakdanjem slogu, tako da se vsak lahko v njem prepozna.

Že prvo poglavje se odpre z veselim vzklikom: "Imam jih!" Bralca sicer Anamarija nekaj časa drži na trnih, saj nam ne takoj razkrije, kaj je končno dobila, a kmalu izvemo, da so to čevlji z visokimi petami, sanje vsakega doraščajočega dekleta.

V teku romana dobimo tudi številna pisma, ki jih Anamarija dobiva od prijateljice Sonje. Sonja študira psihologijo v Rouenu, ker v Le Havru, Anamarijinem mestu, ni univerze. V začetku semestra je Sonja večkrat na dan potovala iz Rouena v Le Havre. Ko pa je njen oče zaradi nezgode postal nesposoben za delo, si je morala poiskati v Rouenu službo vzgojiteljice, kjer služi toliko, da lahko pomaga tudi svojim staršem. Z Anamarijo pa se tako malokrat srečujeta in si raje dopisujeta. Anamarijo seveda mučijo najrazličnejše težave, od velikih preprirov z materjo do največjega problema štirinajstletnega dekleta: fantje!!!

V svojih pismih ji Sonja večkrat razlaga spreminjanja, ki jih Anamarija doživlja, od menstruacijskega ciklusa, do delovanja spolnih organov, pa seveda ne primanjkujejo tudi zelo zvi-te tehnike osvajanja. Vsa ta nova doživetja pa izbruhnejo v vzklik: "Sita sem te svoje občutljivosti!", ki je tudi naslov drugega dela knjige. Anama-

rija se čuti ničvredno dekle, sramuje se same sebe in svoja vprašanja še dalje zaupa samo Sonji ter nestrpnost pričakuje njene odgovore. Sonja pa jo tolaži, bodri in pomirja, saj je Anamarija čisto navadno dekle. Posebno vznemirjeno pa se dekle čuti, ko se prvič zaljubi in ob fantu doživi prvo telesno vznemirjenje, prve spolne občutke. Zaradi stroge vzgoje, ki jo je imela, misli, da je sedaj pokvarjeno dekle, a jo Sonja ponovno tolaži rekoč, da so taki občutki čisto normalni za njena leta. S tretjim razdelkom stopa Anamarija že v globlja razmerja in v pristnejše odnose, zato je naslov temu delu: Pravo prijateljstvo zahteva napor. Sonja ji je posodila razpravo o Pravem človeku, v katerem pravzaprav piše, da je zelo malo uravnovešenih ljudi. Nekateri hodijo po glavi, drugi se plazijo, tretji pa živijo v oblakih, takih pa, ki bi stali na nogah je zelo malo, zato naj Anamarija mirno živi svoje življenje dalje. Ob koncu pa še zadnja, najpomembnejša stopnja: LJUBEZEN. Naučiti se ljubezni pomeni naučiti se darovanja. Ljubiti torej pomeni še bolj poglobiti svojo odkritost, živeti za svoj ideal darovanja vsem. Anamarija se tako tudi zaljubi v Marka in z njim odkrije, kaj pomeni ljubiti.

"Zame je zdaj pomembna samo ena stvar: popolnoma se moram darovati drugim... Mar ni to edino, enkratno sredstvo, ki človeka nauči prave ljubezni?"

Tako so ob branju te edinstvene knjige skupaj z Anamarijo začutila številna dekleta, ki jih je knjiga uvedla na globoko spoštljiv način v čudežne skrivnosti ljubezni, spolnosti. Predvsem pa jih uči spoštovati življenje - in sebe.

Vse to, kar smo sedaj povedali o Anamarijinem dnevniku, bi lahko pravzaprav ponovili, saj velja isto tudi za Danijev dnevnik, ki pa je bolj namenjen fantom.

Jadranka Cergol

